

Bryk Frysk, de list!

FREED 26 AUGUSTUS 2011

Pyt Kramer hat in pear jier lyn in list gearstald fan brike Fryske wurden en sinnen. Hy hat der safolle reaksjes op krige dat er de list no útwreide hat.

Syn ynlieding fan de list:

Dit is de **twadde, útwreide ferzje fan de list Brykfrysk**, foaral gearstald út dingen dy't men sa deistich opfangt. No is dat 'bryk' net alhiel earlik, want taal feroaret mei de tiid en is ek net oeral gelyk. Mar wa't oer in wurd wat in ûnwis gefoel hat, dy kin hjir faaks wat fan har/syn gading fine. Tige tank fertsjinje dejingen dy't troch har reaksjes ta de list bydroegen hawwe.

Pyt Kramer

Bryk Frysk	Goed Frysk
aas	ies
aldêr	dêre
âlders	âlden
althans	teminsten
bedstee (de)	it bedsteed
begrazing	beweiding
beiden	beide (mar wol: fan beiden, mei ús beiden ens.)
beneden	ûnder
beneden: Nei beneden	nei ûnderen, omdel
bepale	beskiede
Berlijn	Berlyn
beskadigje	skansearje
beskeadigje	skansearje
besoarge wêze	yn noed sitte; ûngerést wêze
besoeker	besiker
betenke	betsjutte
betekent	betsjut
bewake	bewekje
bewaking	bewekking
bewolkt	(de loft is) berûn
bezie	oan 'e gong
bezie	dwaande
bijna	be'nei
binnenshûs	yn 'e hûs
blij	bliid
bliksem	wjerljocht
bliuwe:	wol goed is: bliuwt stean, sitten, lizzen
bliuwe: [hoechst net] dêr te bliuwe stean	dêr stean te bliuwen
bliuwe: Hy bliuwt mar kommen	Hy komt hieltyd/ hieltiten noch
bliuwe: It bliuwt reinen...	It reint mar troch
bliuwe: It kin friezen bliuwe	It kin trochfrieze
Bliuwst hjir sliepen?	Bliuwst hjir te sliepen?
bliuwt stekken	bliuwt stykjen
bloede	bliede (it hat blet)
bloedzje	bliede
bloedzje	bliede
blut	luttet
boas	liik
boerderij (bedriuw)	buorkerij
boerderij (gebou)	pleats, boerespul
boppe: Nei boppe	Nei boppen
bot	[it ding:] bonke; [de stof:] bien
botbreuk	brutsene bonke
boven	boppe
breuk	brek
briedzje	briede
bruloft	brulloft

brút	rûch
bruts	briek
buorren	buorju. (mar wol: buorren = 'dorpskem')
chût	goed
daadwerkelijk	wier
dan: Mear dan ..	Mear as ..
das	taks (bist)
dashûn	takshûn
dat binne der tsien	dat binne tsien
dat ik it lit komme	dat ik it komme lit
dat ik it wol litte komme	dat ik it komme litte wol
de bedstee	it bedsteed
de burd	it burd
de sop	it sop
deksel	lid
der gjin trek yn hawwe	der gjin sin oan hawwe
der ien pakke	ien pakke
der: Ik ha der mear	Ik haw mear. Ik haw der mear fan
der: sadat der misferstannen ûntsteane	sadat misferstannen ûntsteane
desalnietemin	likegoed
dik	grou, tsjûk./ tsjok
docht leauwen	lit leauwe
docht tinken	lit tinke
doken	dûkt
duts	diek
dwaan: Ik gean dat dwaan	Ik sil dat dwaan. Ik doch dat.
dwaan: Ik gean der wat oan -	ik sil der wat oan dwaan
dwaan: Om der wat oan te gean -	om der wat oan te dwaan
echt net	wier net
ek dêr	dêr ek
ek hjir ..	hjir .. ek
elders	earne oars, oarswêr
erfd	urven
fan 'e jûn	jûn
fanôf	sûnt, fan ... ôf
fanút (Grins sjoen)	út (Grins) wei (sjoen)
fanút Amsterdam	út Amsterdam wei
felch	felling
fergisse	fersinne
fergisse: Ik fergis my	ik fersin my
fergissing	it fersin
ferjitten ha	fergetten ha
ferlyfd	fereale
fersinne: Hy fersint yts	hy betinkt wat
fersinsel	optinksel
ferslik my deryn	fersjit deryn
ferwelke	ferwylje
ferwenne	bedjerre
fierút	fierwei
flach	flagge
fleant	fijocht
flek	plak
flys	flues
foarbereide	tariede
foarwaarde	betingst
folle	in protte
foufyts	klapfyts
fouwe	teare

frolik	fleurich
fuort: By ús fuort	by ús wei
fuortbliuwe	weibliuwe
fuortjaan	weijaan
fuortoan	tenei
gean:	wol goed is: gean stean, sitten, lizzen
gean: Gean swimmen...	sille/wolle swimme; begjinne te swimmen...
gean: Giest mei swimmen?	Giest mei te swimmen?
gean: Ik gean it oanpassen	Ik pas it oan. Ik sil it oanpasse.
gean: It giet reinen	It wol reine
gean: Wy geane ite	Wy sille ite
gearwurking	oparbeidzjen
gearwurkje	oparbeidzje
gelyk (direct)	daliks
getuge	tsjûge
giet elke wike boadskippen dwaan	docht elke /eltse wike/ alle wiken boadskippen
gift	fergif
gift	jefte
gille	raze
gisse	roaie; riede
graach dien	mei alle wille!
gracht	grêft
grau	skier
grauwe loft	skiere loft
graze	weidzje
griis waar	skierwaar
grypprik	gryppjuk
hân: wat is der oan'e hân	wat is der te rêden?
haw ferjitten	fergetten
haw it kâld	bin kâld
haw mjitten	metten
hee sis	hee ju
heel weinig	mar in bytsje
helaas	spitigernôch
helemaal	hielendal
helpe [lûken]	helpe te [lûken]
helpe [ôfwaskjen]	helpe [ôf] te [waskjen]
heus	echt (in echt skilderij)
heus miene	wier miene
hiel erch	tige slim
hitte	hjitte, hite
hun	har
hun: Dat hûs is fan hun beiden	It hûs is fan harren tegearre
hun: Dat is hun hûs	Dat is har hûs
hurde muzyk	lûde muzyk
iemand	immen, ien
ien: de ien en de oar	de iene en de oare
ik ha der mear	Ik haw mear. Ik haw der mear fan
ik haw it kâld	ik bin kâld
ik hie graach	iksoe graach wolle
in hurde stim	in lûde stim(me)
in moaie	in moaien/ in moaien-ien/ in moaienien
in nije keapje	in nijen/ in nijenien keapje
is-ty	is er
it bosk	de bosk
it falt mei	it falt ta
it falt tsjin	it falt ôf
it knyn	de knyn

it oere	de oere/ de (heal)oere
jitizer	getten izer
juste keuze	krekte kar
kaam heljen	kaam om te heljen
kâlde, de ~	de kjeld
kermis	merke
keuze	kar
knuppel	kneppel
koazen	keazen
koknuffelje	kokoese; konodzje; kokrûpe
kom stimmen	kom te stimmen
komme: As se ús heljen komme	As se komme om ús te heljen
komme: Wy sykje minsken dy't by ús moatte komme wurkje.	
kraai	âldroek
kurk	koark
kwartaal	fearnsjier
kweedaardich	boas
lângenoat	lânsman
langsamerhân	stadichoan
langsum	stadich
learzen	learzens
leefberheid	leefberens; better: libbenstier
leid	laat
leide	liede
lêtste	lêste
leuk	aardich
levendich	libben
lichaam	lichem, lea
lied ('geleid)	laat
likstien	slikstien
luier	ruft
luts	loek
lytsbern	bernsbern
maand	moanne
mandsje	kuorke
markt	merk
Marrum	Marrum (útspr.: Marum) (Frl.)
Marum	Mearum (Gr.)
mear dan	mear as
mei dy mei	mei dy
mei name	benammen
mei se prate	mei har prate
mei: Giest mei my 'mei'?	giest 'mei my'?
meibringe	meinimme
meie: Ik mei hin net	ik mei him net lije
meimeitsje	oan meidwaan, (mei)belibje
merke ('markt')	merk
merkwaardich	opmerklik
mist, de ~	de damp
mole	ek: mûne
morrend	wrokjend
nauwelijks	kwealik
nei beneden	nei ûnderen, omdel
nei boven	nei boppen
nei efter	nei efteren/ achteren
nei foar	nei foaren
nei gean tinken	begjinne nei te tinken
neiteam, it ~	de neiteam

netsjes	kreas
nevelich	dizich
nocht yn	nocht oan
nochter, nuchter	nochteren
nok: Ta de nok fol	ta de naal fol
oait	in kear
oan tafel	by de tafel
oanreitsje	oan .. komme
oerflakte	oerflak
oerhelle	oerhingje
oernij	op 'e nij
ôfkear fan	wjeraksel yn
ôflaste (afgelasten)	ôfstelle, ôfsizze
ôflikje	ôfslikje
om te litte dwaan	om dwaan te litten
omfier smite	omsmite, oer de kop smite
omgeving	omkriten
omjouwing	omkriten [meartal]
onlangs	okkerdeis, -wyks, -jier
oogste	rispje, winne, dolle
op hol	op 'e rin
opdat ..	dat ..
opfoeden	opbrocht
opgroei yn ..	grutwurde yn ...
pamper	pruft
parel	pearl
Parijs	Parys
pier	wjirm
piip	bokse
poaters	setters
poatierappels	setierdappels
poging dwaan	besykje
prettich	noflik
prikke	pjukke, prippe
rap	hurd, fluch (hurd ride yn in flugge trein)
realisearje = beseffe	jîn realisearje
ridskip	ark
roaie	roegje
roaie	dolle
ruts	riek
sa as	lykas
sa yts	soks(sawat)
samen (meardere)	<u>mei-inoar</u>
samen (twa)	tegearre
samen: Wy wenje samen	Wy wenje tegearre . Wy wenje byinoar
samenkomen	byinoar komme
seve	silje
sich	[hy] him, [sy, hja] har, [men] jin
sich: Hy soe sich moatte skamje	Hy soe him skamje moatte
sich: Men soe sich moatte skamje	Men soe jin skamje moatte
sin yn hawwe	sin oan hawwe
sjitten ha	sketten ha
skaatse	reedride
skappen yn'e winkel	buorden
skeef	bryk
skerf	diggel
skieden	skaat
skiedet	skiedt

skutting	sket
skutting	sket
sleutel	kaai
slikke	slokke
smelte	rane
snel	hurdt, gau
sneller (earder)	gauwer, flugger
sommige	guon
sommigen	guon
sop: de sop	it sop
speeksel	flibe
sprekoere (it)	de sprekoere
spruts	spriek
stâl (foar mear as twa kij)	bûthús
staren	stoarje
steeds	hieltyd; oanienwei
stolle	stjurje
stuts	stiek
syl (op skip)	seil
tak	tûke
te foarskyn komme	foar 't ljocht komme
te weinich	temin
tegearre (mear as twa)	mei-inoar
telkens	hieltyd
terecht	mei rjocht
tevens	tagelyk
tot	oant
totdusfier	oant no ta
trap	trep
trek yn	sin oan
troast	treast
trochslikke	trochslokke
tsjinoer X	foar X oer
tuere	kuere
ûnderfuort	ûnderwei
ûnderút	foar wei
ûnderút kinne	foarwei kinne
ûngewiveld	grif; sûnder mis
ûntanks	nettsjinsteande
út lozjearen	útfanhûs
útgean (feest)	fuortgean
uting	utering
útput	oanein
uze (doarpen, stêd)	ús
uze minsken	ús minsken
wane	tinke (har feilich)
weinich	in bytsje; net folle; mar in pear
weinig: Te weinig	te min
wellicht	lichtwol
wenning	wente
werkénne	wérkenne, weróm kenne
werkénne: Ik werkén dy net	Ik ken dy net wer(om)
weromkeare	weromkomme
werstelle	meitsje, ripperearje/ reparearje ; better wurde
wêze: ik bin west	ik haw west
wolken	wolkens
wûne	smertlape

y: is y	is er
yn brân	yn 'e brân
yn sliep	yn 'e sliep
yts	wat; in bytsje